

ТЕОРІЯ ГЛОБАЛІЗМУ В ТРАНСФОРМАЦІЇ СВІТОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Досліджено поняття «глобалізація», розроблено структуру методично-понятійного апарату глобалізаційних процесів, розглянуто регіоналізацію як тенденцію світового розвитку.

Ключові слова: глобалізм, глобалізація, регіоналізація.

На сучасному етапі основною тенденцією системних трансформацій визнано глобалізацію як об'єктивний і всеосяжний процес та найважливішу характеристику розвитку суспільно-економічних відносин. Сьогодні глобалізація охопила всі сфери життєдіяльності людства, а її вплив стає дедалі відчутнішим. Зміни відбуваються в економіці, політиці, соціальній сфері, освіті, науці, культурі, а, отже, мають універсальний характер.

Глобалізація – вид геополітики, спрямований на поширення свого політичного, економічного та культурного впливу з боку будь-якої країни або кількох країн на весь світ (планету). Етимологічно слово «глобалізація» походить від латинського слова *globus* – куля та французького *global* – загальний. Сутнісний зміст поняття «глобалізація» багатогранний, у найширшому сенсі під ним розуміють переростання національних і регіональних проблем у загальносвітові та формування нового господарського, соціального і природно-біологічного глобального середовища. Конкретними сферами глобалізації є економіка, науково-технічні технології, етичні цінності (глобальна етика), нові загрози міжнародній стабільності та безпеці (міжнародний тероризм, транснаціональна злочинність, глобальне розповсюдження зброї масового знищення) й ін.

Цілком очевидно, що глобалізація несе не лише позитив, вона породжує нові суперечності і проблеми у світовому співтоваристві, які стали причиною виникнення такого явища, як антиглобалізм. У науці наприкінці ХХ ст. сформувалася окрема галузь знань, предметом дослідження якої стали, з одного боку, глобалізація і антиглобалістична боротьба, а з другого – глобалізм і антиглобалізм, і яка отримала назву «глобалістика» [1]. Як окрема галузь соціально-гуманітарного знання, глобалістика має свій предмет, методологічний підхід, інструментарій, понятійний і категоріальний апарат. Таким чином, глобалістика – це наука про глобалізм і антиглобалізм, глобалізацію і антиглобалістичну боротьбу.

У сучасних наукових дослідженнях термін «глобалістика» вживається для позначення нового, такого, що виникло на перетині окремих наук. Відтак у найширшому сенсі глобалістика – це науковий напрям та галузь знань, який стосується дослідження проблем планетарного масштабу, тобто проблем, властивих планеті Земля [2].

За результатами систематизації сучасних поглядів на теорію глобалізму схематично зобразимо глобалістську картину світу у вигляді послідовних причинно-наслідкових зв'язків (рис. 1.).

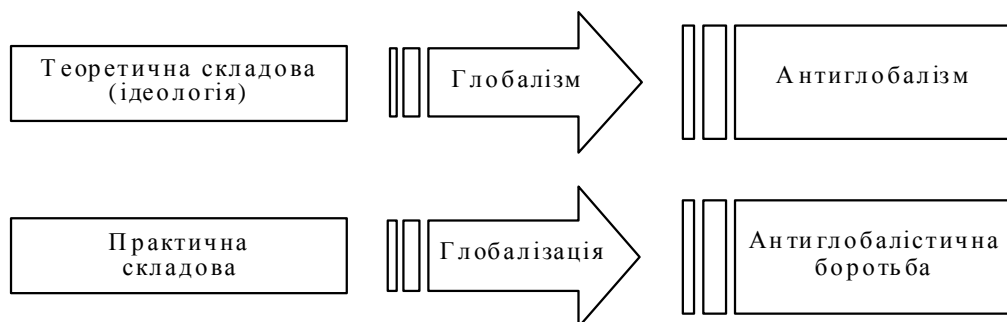

Рис. 1. Структура методично-понятійного апарату глобалізаційних процесів

Надбудову (верхню частину) глобалістської картини світу утворює теорія (ідеологія) глобалізму і антиглобалізму, основу (нижню частину) – політична практика, спрямована або на культурне домінування у світі, тобто на глобалізацію, або на опір їй, тобто на антиглобалістичну боротьбу.

Слід підкреслити, що сьогодні всі країни світу тією чи іншою мірою охоплені процесами глобалізації, а в економічному житті суспільства вони виявляються все яскравіше, динамічніше, їх вплив на різні сфери

господарської діяльності стає все відчутнішим, хоча й не завжди позитивним. В економічній науці термін «глобалізація» був запропонований соціологами [1; 3; 4], а його появу в наукових дослідженнях пов'язують зазвичай з ім'ям американського соціолога Р. Робертсона, який у 1983 р. використав поняття «globality» у назві однієї зі своїх статей, у 1985 р. дав тлумачення поняття «globalization», а у 1992 р. виклав свою концепцію глобалізму в окремій книзі [5]. Серед перших економістів, які використали це поняття,

називають Дж. Макліна [6-7].

На відміну від широкого трактування поняття глобалізації як різновиду геополітики, в контексті економічних досліджень глобалізацію визначають як процес трансформації економічних і господарських структур у напрямі становлення цілісної, єдиної світової гео економічної реальності. Важливою рисою сучасності є те, що під впливом вказаних процесів світова економіка як сукупність національних господарств та їх економічних і політичних взаємин набуває нової якості: глобалізація стає найважливішою формою і одночасно новим етапом інтернаціоналізації господарського життя. Вона охоплює найважливіші процеси соціально-економічного розвитку світу, сприяє прискоренню економічного зростання і модернізації. Під впливом глобалізаційних процесів змінюються інституційна й функціональна структура світової економіки, організація міжнародних економічних відносин, з'являються нові закони та закономірності, котрі потребують детального дослідження з метою ефективного використання переваг, які є наслідком зазначених процесів.

Глобалізація як об'єктивне явище активно вивчається науковцями та практиками. З огляду на актуальність дослідження проблем глобалізму та їх впливу на життя суспільства чимало іноземних і вітчизняних економістів присвятили свої праці цій тематиці, серед яких слід відзначити М. Алле [8], О. Білоруса [9], П. Герста та Г. Томпсона [10], Г. Колодко [11], Д. Гелда та Е. Мак-Грю [12], Дж. Сороса [13], О. Мозгового [14], Д. Лук'яненка [15], Т. Циганкову [16], З. Луцишин [17].

Дослідження впливу глобалізаційних процесів на банківську діяльність як невід'ємну складову економічної системи розпочнемо із з'ясування сутності основних понять та формування відповідного апарату. Зауважимо, що зараз у наукову термінологію введено багато словосполучень, пов'язаних з глобалізацією. Останнє корелює, але не збігається з поняттям «глобальні проблеми сучасності»: у першому випадку йдеться про процеси, в другому – про проблеми, ним охоплені. Варто звернути увагу й на те, що термін «глобалізація» відбиває об'єктивні зміни, які часто відбуваються поза нами, тоді як схожий термін – «глобалізм» – характеризує зміни в суб'єктивній сфері. Щодо сутнісного змісту поняття «глобалізація», то слід зазначити, що сучасні проблеми та тенденції розвитку глобалізаційних процесів досліджуються різними науками та науковими школами, тож однозначного його трактування не склалося.

Незважаючи на численні визначення глобалізації, які зустрічаються у світовій літературі, повного і вичерпного формулювання, очевидно, не існує через багатогранність і складність самого процесу. Відомий учений Т. Левітт визначав глобалізацію як феномен злиття ринків окремих продуктів, що виробляються транснаціональними компаніями [18]. Нині переважна більшість фахівців погоджується, що глобалізація – це об'єктивний соціально-економічний процес, змістом якого є зростання взаємозв'язку та взаємозалежності національних економік, національних політичних та соціальних систем, національних культур, а також взаємодія людини та довкілля.

У сфері економіки суть глобалізації полягає у зростанні обсягів міжнародних торгових, фінансових

та інвестиційних потоків, їх взаємозв'язку, коли розвиток усіх сфер економічного життя все більше визначається дією не національних і регіональних, а загальносвітових чинників [19]. В економічній енциклопедії глобалізація трактується як категорія, що відображає процес обміну товарами, послугами, капіталом та робочою силою, що виходить за межі державних кордонів і з 60-х рр. XX ст. набуває форм постійного й неухильного зростання міжнародного переплетіння національних економік [20].

На іманентну притаманність глобалізаційному процесу агрегованого характеру та принципів системності звертають увагу багато науковців, які займаються цими проблемами. Так у працях Б. М. Смітєнко зазначається, що межа між внутрішньонаціональними і міжнародними економічними відносинами поступово стирається [21]. Зростають масштаби зв'язків, що реалізуються у системі міжнародних економічних відносин та виходять на регіональний і загальносвітовий глобальний рівень, залишаючи все менше країн поза межами цілісної взаємозв'язаної й взаємозумовленої системи відносин. У методологічному плані важливим є те, що, як наголошується в багатьох дослідженнях, глобалізація не ґрунтується на будь-якій окремій економічній, соціальній чи філософській теорії, їй притаманні риси неолібералізму і технократичного підходу до економічного розвитку, що по суті й зумовило формування глобалістики як окремого наукового напрямку.

Досить нетрадиційним є визначення глобалізації як антиподу процесу інтернаціоналізації. Прихильники такої позиції стверджують, що обидва процеси притаманні сучасній світовій економіці, але вони полярно протилежні та перебувають у стані протидії, оскільки їх підґрунтя антагоністичні. Основною відмінністю між ними, на їхню думку, є те, що інтернаціоналізація об'єднує, а глобалізація роз'єднує і зіштовхує. По суті глобалізація як новий феномен характеризує якісно нову фазу інтернаціоналізації економічного життя, яка супроводжується лібералізацією зовнішньоекономічних зв'язків, зменшенням або зняттям різноманітних бар'єрів між країнами для трансграничного руху товарів, послуг, капіталів, робочої сили і посиленням міжнародного інформаційного обміну. За таких умов зростає ступінь відкритості національних економік. Отже, глобалізація трактує світ як зв'язаний, взаємозалежний і безмежний ринок, який постійно інтегрується. На відміну від цього, інтернаціоналізація, про яку говорили і писали економісти до 1980-х рр., означає світ з активними взаєминами між незалежними національними і регіональними ринками. Таким чином, за своєю глибинною суттю глобалізацію слід визнати найвищою стадією інтернаціоналізації всіх чинників виробництва, що, охоплюючи національні економіки, поступово формують цілісну економічну систему світу.

Аналізуючи взаємозв'язки глобалізації і регіоналізації, науковці стверджують, що глобалізація виявляється у постійно зростаючій взаємозалежності національних економік і спрямована на активізацію світових інтеграційних процесів, на створення єдиної світової економіки, єдиного політичного, правового і культурно-інформаційного простору.

Регіоналізація як тенденція світового розвитку перебуває у взаємозв'язку з глобальним процесом та передуює глобалізації. У фаховій літературі прийнято вирізняти два типи регіоналізму: відкритий і закритий [22]. Відкритий регіоналізм є первинним щодо інтеграції різних структурних одиниць у напрямі економічної глобалізації. Той, що закритого типу, протидіє глобалізації та спрямований на захист регіональних інтересів, спираючись виключно на власні фінансові ресурси.

Поза сумнівом, глобалізація є одним із великих і складних феноменів, що відбуваються не лише в економічній сфері, а й інших аспектах життєдіяльності економічного суспільства. Глобалізація – це розширення, поглиблення і прискорення взаємозв'язків у світовому просторі в усіх аспектах сучасного людського життя. У світовому науковому доробку зібрано значну кількість аргументів, які свідчать про глобалізаційні процеси у політиці, культурі, інформаційних потоках [23-25]. Цілком очевидно, що по суті глобалізація у широкому сенсі є міждисциплінарним об'єктом дослідження. Наприклад, представники технічних наук розглядають таке поняття, як «техноглобалізм», яке виявляється у поєднанні нововведень і нових технологій, що виникають в окремих країнах, в єдиний загальносвітовий комплекс технічних знань, та стверджують, що «глобалізація – це процес формування і подальшого розвитку єдиного загальносвітового фінансово-економічного простору на базі нових, переважно комп'ютерних, технологій».

За результатами проведеного дослідження можемо констатувати, що загалом погляди науковців на сутність глобалізації та напрями її впливу на економіку досить близькі і не містять принципових суперечностей. Тож подамо узагальнене визначення глобалізації.

Глобалізація – це об'єктивний процес формування, організації, функціонування і розвитку принципово нової всесвітньої, всеосяжної системи соціально-економічних відносин на основі поглиблених взаємозв'язків і взаємозалежності в усіх сферах міжнародного співробітництва.

Однією з найважливіших і найдинамічніших сфер прояву глобалізаційних процесів є фінансова глобалізація, під якою розуміють вільний та ефективний рух капіталів між країнами і регіонами, функціонування глобального фінансового ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізацію глобальних фінансових стратегій транснаціональних корпорацій (ТНК) та транснаціональних банків. Так у 2006 р. 65 тис. транснаціональних корпорацій контролювали понад 70 % сукупного світового капіталу. У цьому сенсі глобалізацію слід відрізняти від вільної торгівлі, яка не має таких довготривалих наслідків для окремих країн. Як зазначають багато авторів, глобалізація і зростання нестабільності, що характеризують в останні десятиліття розвиток світової економіки, особливо чітко виявляються в банківському секторі, найбільш чутливому до зовнішніх чинників. Дійсно, сучасний банк – це високотехнологічний фінансовий інститут, який обслуговує будь-які складні комерційні операції і проекти, а отже, суттєво залежить від зовнішнього середовища.

У найширшому сенсі фінансова глобалізація – це ідеологія, політика та практика об'єднання національних грошових систем через їх заміщення

«світовими грошима». Досліджуючи проблеми глобалізації, неможливо обійти увагою ідеологічні концепції глобалізму, в яких здійснено спроби представити загальну геополітичну картину світу та передбачити напрями розвитку світової спільноти. Серед головних ідеологів – Ж. Атталі, З. Бжезінські, І. Валлерстейн, К. Поппер, Ф. Фукуяма. Так одним із перших теоретиків «відкритого суспільства» став відомий філософ і політолог Карл Поппер, який визначав його «як тип соціальної організації, у межах якої затверджуються і розвиваються інституції, сприяючи свободі тих, хто шукає вигоди» [26]. Його книга «Відкрите суспільство і його вороги» вийшла приблизно за п'ятдесят років до того, як у окремих європейських країнах був знищений соціалізм і з'явилися перші паростки реальної глобалізаційної політики [26]. На ідеї К. Поппера в подальшому почав спиратися відомий мільярдер і філантроп Джордж Сорос.

Заслуговує на увагу концепція виникнення глобалізму, висунута Ж. Атталі, який виділив в історії розвитку людства три епохи – релігійну (культ Бога), де уособленням релігійного ладу став священник, завойовницьку (культ сили) з появою постаті вождя (король, цар) і торгівлю (культ грошей), де ключовою фігурою став фінансист або торговець. Дві перші епохи в розвитку суспільства Ж. Атталі розглядає як невдалі спроби глобалізації, які не забезпечили остаточного стирання меж між державами, оскільки глобалізаційний потенціал релігії і озброєної сили виявився недостатнім, щоб довести об'єднання людства до кінця. Третя спроба глобалізації людства, на його думку, буде здійснена представниками фінансової еліти, яких Ж. Атталі називає «новими кочовиками», які є провісниками нової форми торгового ладу, нового світового порядку, справжніми громадянами світу, позбавленими національних та культурних забобонів.

У своїй концепції Іммануїл Валлерстейн розбив суспільство на три типи: «мінісистеми», «світові імперії» та «світові економіки». Перші є маленькими суспільствами, для яких характерна єдність культури, тоді як другі – світові імперії, в межах яких виявлялися різні культури. Останній же тип суспільства («історична система»), на думку І. Валлерстейна, – не що інше, як капіталізм («капіталістична система»), який охопив всю земну кулю до кінця XIX ст. [27].

У своїх працях Френсіс Фукуяма ввів поняття «кінець історії», маючи на увазі не що інше, як закінчення (обрив, межу) загального інформаційного розвитку: у ліберальному капіталізмі, який знайшов найбільший вияв у США, він бачив вінець людських прагнень у сфері суспільного прогресу. Ф. Фукуямою також розроблена ідейна база мондіалізму, у якій він стверджував, що людство завжди рухалося від ірраціонального до раціонального [28].

Лідером серед теоретиків глобалізації за рівнем своєї агресивності став Збігнев Бжезінський. Свою ідеологію глобалізму він виклав у головній геополітичній праці «Велика шахівниця. Панування Америки і його геостратегічні імперативи», де під «великою шахівницею» мається на увазі весь світ, а під малою «шахівницею» – Євразія. На його думку, саме Євразія є тією «шахівницею», на якій продовжується боротьба за світове панування, і така боротьба зачіпає геостратегію – стратегічне управління

геополітичними інтересами [29].

На відміну від Ж. Атталі й І. Валлерстейна, схильних думати, що фінансово-економічний і культурний центр нового світового порядку зміститься у майбутньому до Японії, «великий шахіст» зберігає його на нескінченне майбутнє за єдиною і безперечною наддержавою – США.

Інший погляд полягає в тому, що глобалізаційний тренд останніх двадцяти років зовсім не є безпрецедентним у світовій історії і охоплює трикутник «Північна Америка – Японія – Західна Європа», в якому сконцентровані міжнародні інвестиції й торгівля [30]. Схожим є підхід Роберта Уейда, який вважає, що значна частина земної кулі (Африка, Південна і Середня Азія) досить мало залучилася до глобалізаційних процесів, обсяги їх торгівлі незначні порівняно з національними економіками, а інвестиції у національні компанії значно перевищують інвестиції останніх за кордоном [31]. Несуттєво відрізняється підхід Л. Зевіна, який стверджує, що «поки що ми маємо справу не з інтеграцією господарських систем країн, а лише із зростанням значення зовнішньої торгівлі й міжнародних ринків капіталу» [32]. Як бачимо, ідеологи глобалізму досліджують не лише сутнісний зміст явища, а й геополітичні проблеми сучасності.

Вважаємо, що в процесі дослідження феномену глобалізації як основної тенденції світових трансформаційних процесів доцільно дотримуватися логіки розвитку світової економіки як єдиної системи, у межах якої практично не існує економічної відокремленості держав; активізується обмін продуктами праці і науково-технічними досягненнями; виробництво стає інтернаціональним, виникають міжнародні компанії-монополісти; з'являється міжнародний капітал, що вільно циркулює між країнами.

У сучасних умовах основною тенденцією системних трансформацій визнано глобалізацію як об'єктивний і всеосяжний процес та найважливішу характеристику розвитку суспільно-економічних відносин. Остання охопила всі сфери життєдіяльності людства, а її вплив стає дедалі відчутнішим. Економіка жодної країни не спромоглася повноцінно функціонувати, ізолювавши себе від світової економічної системи. Лише взаємопроникнення окремих національних економік через механізми іноземних інвестицій, створення спільних підприємств або транснаціональних корпорацій дозволяють стати учасником глобалізації світової економіки.

Глобалізація – це об'єктивний процес формування, організації, функціонування і розвитку принципово нової всесвітньої, всеосяжної системи соціально-економічних відносин на основі поглиблених взаємозв'язків і взаємозалежності в усіх сферах міжнародного співробітництва. Її слід трактувати як вектор світового структурного розвитку, тобто єдиний напрям економічного розвитку будь-якої країни у межах закритої планетарної економіки з позицій вибору ефективної стратегії соціально-економічного розвитку, спрямування якої полягає в максимізації позитивних і мінімізації негативних наслідків глобалізаційних процесів.

До позитивних наслідків глобалізації належать такі: вільний рух трудових ресурсів та переміщення капіталу, активний розвиток міжнародних фінансових ринків та міжнародної торгівлі і, як наслідок,

посилення конкуренції, поширення технологій та їх інтенсивне використання.

Негативним виявом глобалізації є збагачення окремих країн за рахунок країн, що розвиваються, фінансові піраміди (понад 90 % капіталу у світі – це спекулятивний капітал), збільшення диференціації доходів між країнами, посилення фінансової залежності країн, які розвиваються, що виявляється, насамперед, у збільшенні зовнішніх боргів останніх, суттєве зростання різновидів та рівня ризиків. Позитивний і негативний вплив глобалізації тісно пов'язані між собою.

Список літератури

1. Синева, В. М. Влияние глобализации на банковский бизнес [Текст] / В. М. Синева // Деньги и кредит. – 2003. – № 5.
2. Абдуллин, А. Р. Основы глобалистики [Текст] : учеб. пособие / А. Р. Абдуллин. – Уфа : РИО БАГСУ, 1999. – 128 с.
3. Делягин, М. Мир 2010-2020 годов: некоторые базовые тенденции и требования к России [Электронный ресурс] / М. Делягин. – Режим доступа: <http://www.forum.msk.ru>.
4. Панова, Г. С. Российские банки в зеркале мировых тенденций [Текст] / Г. С. Панова // Банковские услуги. – 2002. – № 12. – С. 2-11.
5. Robertson, R. Globalization Social Theory and Global Culture [Text] / R. Robertson, University of Aberdeen / Paper 0-8039-8187-2, 1992. Globalization; Social theory and Global culture. – London, 1992.
6. Шатковська, А. О. Роль международных финансовых организаций в условиях глобализации мировой экономики [Электронный ресурс] / А. О. Шатковська. – Режим доступа: <http://www.jurenergo.kiev.ua/>.
7. Арутюнян, Г. Разновекторная глобализация, перманентный хаос и диалог цивилизаций [Электронный ресурс] / Г. Арутюнян. – Режим доступа: <http://www.noravank.am>.
8. Алле, М. Глобализация: разрушение условий занятости и экономического роста: эмпирическая очевидность [Текст] / Морис Алле. – М. : ТЕИС, 2003. – 314 с.
9. Белорус, О. Глобальные трансформации и стратегии развития [Текст] / О. Белорус, Д. Лукьяненко и др. – К. : Ориане. – 2000. – 424 с.
10. Герст, П. Сумніви в глобалізації [Текст] : пер. з англ. / Пол Герст, Грегем Томпсон. – К. : К.І.С., 2002. – 306 с.
11. Колодко, Г. В. Глобалізація і перспективи розвитку постсоціалістичних країн [Текст] / Гжегож В. Колодко. – К. : Основні цінності, 2002. – С. 202.
12. Гелд, Д. Глобалізація / антиглобалізація [Текст] : пер. з англ. / Д. Гелд, Е. Мак-Грю. – К. : К.І.С., 2004. – 180 с.
13. Сорос, Дж. Джордж Сорос про глобалізацію [Текст] / Дж. Сорос. – К. : Основи, 2002. – 173 с.
14. Міжнародні фінанси [Текст] / за заг. ред. О. Мозгового. – К. : КНЕУ, 2005. – 504 с.
15. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації [Текст] / за ред. Д. Лук'яненка. – К. : КНЕУ, 2001. – 538 с.
16. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ [Текст] / кер. авт. кол. і наук. ред. Т. М. Циганкова. – К. : КНЕУ, 2003. – 660 с.
17. Луцишин, З. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації [Текст] / З. Луцишин. – К. : ВЦ «Друк», 2002. – 320 с.
18. Levitt, Th. The Globalization of Markets [Text] / Theodore Levitt // Harvard Business Review. – # 61. – 1983. – May/June. – P. 92-102.
19. Лукашевич, В. М. Глобалистика [Текст] / В. М. Лукашевич. – Л. : Новий світ—2000, 2004. – С. 13—16.
20. Глобалізація [Текст] // Економічна енциклопедія; Т. 1. – К. : Академія, 2000. – С. 264—265.
21. Международные экономические отношения [Текст] : учеб. / под ред. Б. М. Смитиенко. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 512 с. – (Высшее образование).

-
22. Ломоносовские чтения – 2004 / Россия и социальные изменения в современном мире: Сб. науч. докладов. – М.: МАКС Пресс, 2004.
 23. Wade, R. *Globalization and its limits* [Text] / R. Wade // Berger S., Dore R. (eds.) *National diversity and global capitalism*. Inthaca, NY, 1996. – 240 p.
 24. Krugman, P. *Peddling prosperity* [Text] / P. Krugman. – N.Y., 1994.
 25. Reich, R. B. *The world of nations* [Text] / R. B. Reich // World Institute for Development Economics Research, Knopf. – N.Y., 1991.
 26. Popper K.R. *The Open Society and its Enemies* [Text] / K. R. Popper. – Volume 1, London and Henley, 1945. – 448 p.
 27. Wallerstein, I. *World-Systems Analysis* [Text] / I. Wallerstein // *Social Theory Today*/ Ed. by A. Giddens & J. H. Turner. – Cambridge: Polity Press, 1987. – P. 309–324.
 28. Фукуяма, Ф. *Конец истории и последний человек* [Текст] / Ф. Фукуяма. – М.: ЭСКО, 2001. – 320 с.
 29. Бжезински, З. *Великая шахматная доска* [Текст] / З. Бжезински. – М.: Политика и жизнь, 2001. – 480 с.
 30. Hirst, P. *Globalization in Question* [Text] / P. Hirst, G. Thompson. – London, 1996.
 31. Wade, R. *Globalization and its limits* [Text] / R. Wade // Berger S., Dore R. (eds.) *National diversity and global capitalism*. Inthaca, NY, 1996. – 240 p.
 32. Зевин, Л. *Национальные экономические системы в глобальных процессах* [Текст] / Л. Зевин // *Мировая экономика и международные отношения*. – 2003. – № 11. – С. 17.

РЕЗЮМЕ

Чуб Елена

Теория глобализма в трансформации мировых экономических отношений

Исследовано понятие «глобализация», разработана структура методически-понятийного аппарата глобализационных процессов, регионализация как тенденция мирового развития.

RESUME

Chub Olena

Theory of globalism in the transformation of world economic relations

There has been explored the concept of "globalization". The methodological and conceptual structure of the system of globalization is developed. Regionalization is considered as the trend of world development.

Стаття надійшла до редакції 07.02.2012 р.